

Utbildningsinspektion i Korsängsskolan

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Korsängsskolan	Antal barn/elever/studerande
Grundskola	650
Förskoleverksamhet	400
Skolbarnsomsorg	180
Förskoleklass	60

Utbildningen vid Korsängsskolan omfattar verksamhet från förskoleklass till och med årskurs 9. Till skolan hör även fritidshem samt två förskolor.

Skolans elever och pedagogiska personal arbetar i sju arbetslag; tre i förskoleklass - årskurs 3, ett i årskurserna 4 – 6 och tre i årskurserna 7 – 9. De lokala stödfunktionerna, d.v.s. elevvård, service m.m. bildar ett åttonde arbetslag. I arbetslagen ingår specialpedagoger samt lärare och arbetslagen leds och företräds av en arbetslagsledare som också ingår i skolans utvecklingsgrupp. På skolan finns också en elevvårdsgrupp bestående av specialpedagoger, skolsköterska, skolkurator, skolpsykolog och studie- och yrkesvägledare. Vid skolan finns även assistenter, vaktmästare och PC-tekniker. Skolan har också en skolintendent med ansvar för bl.a. budget och resultatuppföljning.

Rektor leder rektorsområdet tillsammans med två biträdande rektor, förskolechefer och chef för skolbarnsomsorgen. Vid inspektionstillfället var en av de biträdande rektorerna långtidssjukskriven och den andre nyanställd.

Korsängsskolan erbjuder tre olika profiler från årskurs 7; estetisk, idrotts- och naturinriktad profil. Inom rektorsområdet finns en allergianpassad förskola, förskoleklass, fritidshem och årskurserna 1 - 3. Upptagningsområde är hela kommunen. Den allergianpassade förskolan riskerar nedläggning enligt skolledningen, p.g.a. ekonomiska neddragningar.

Korsängsskolan har i sin arbetsplan för läsåret 2003-04, utifrån läroplanens och skolstyrelsens mål, formulerat sex mål för verksamheten. De olika arbetslagen har inga egna målformuleringar.

Flertalet elever kommer från innerstadsdelarna. Andelen elever kommer att minska nästa läsår med 80 elever.

Skolan deltar i försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan (SFS 1999:903). För deltagande skolor innebär försöksverksamheten en fullständig befrielse från den nationella timplanens indelning i tid per ämne eller ämnesgrupp. Bestämmelserna om timplanen för grundskolan är en bilaga till skollagen (1985:1110).

Genomförandet av inspektionen i Korsängsskolan

Skolverket sände den 17 november 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för den övergripande granskningen av Korsängsskolan har bestått av undervisningsråden Heidi Zetterberg och Moni-

ca Norberg. Besöken i verksamheterna inleddes den 16 mars och avslutades den 18 mars 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Korsängsskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Korsängsskolan genomfördes formella intervjuer med skolledning, representanter för pedagoger, elever samt föräldrar. Lektioner i ett antal klasser besöktes. Under besöket fördes också samtal med övrig personal och elever i samband med raster och vid spontana kontakter.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Korsängsskolan har i sin arbetsplan formulerat en gemensam värdegrund för skolan i fyra punkter.

”Behandla alla som du själv vill bli behandlad”, ”Det är allas ansvar att ingripa om någon blir utsatt för kränkande behandling”, ”Tillsammans skapar vi en bra inom- och utomhusmiljö där elever och personal känner sig trygga”, ”Vi uppträder trevligt mot varandra och använder vårdat språk.”

Dessa fyra punkter finns anslagna på många platser i skolan och inspektörsteamet upplevde vid besöket att de var kända av alla. Exempelvis hade en klass i de lägre åldrarna bearbetat de grundläggande värderingarna genom att illustrera dem och göra en tavla av varje regel.

Lärarna i de lägre årskurserna berättade att de medvetet lägger fokus på att arbeta med relationer mellan barnen och de framhöll att ”värdegrundsfrågorna jobbar vi med hela tiden”. Som exempel angavs veckoutvärderingssamtal, kom-

pissamtal, värderingsövningar, kill- och tjejsnack. Hur mycket man arbetar med värdegrundsfrågor varierar emellertid, enligt eleverna, och beror på läraren. Såväl barn som föräldrar uppgav att de kände de sig trygga i skolan, utom ibland på rasterna, då rastvakter inte alltid fanns tillhands. De äldre elever som inspektörerna intervjuade upplevde inte att det förekom någon mobbing på skolan och framhöll att de var kända på andra skolor som snälla mot varandra. Dessutom var lärarna uppmärksamma på eventuell mobbing. Av enkät 2004 framgår att 98 procent av elevgruppen i de högre årskurserna och 89 procent i de lägre årskurserna känner sig trygga på rasterna, medan i de lägre årskurserna 16 procent uppgivit att de blir utsatta för kränkningar av andra elever och 4 procent blir utsatt för kränkningar av vuxna i skolan. Motsvarande siffra för de äldre årskurserna är 21 procent respektive 16 procent, en ökning med 7 respektive 10 procent jämfört med 2003.

Från skolledningen bekräftades våra positiva iakttagelser, men de menade också att vissa allvarliga incidenter hade förekommit, som skolan hade hanterat på ett bra sätt. Skolledningen avsåg att ytterligare intensifiera det förebyggande arbetet inom värdegrundsområdet.

Elevernas möjlighet till inflytande över sitt eget lärande varierar. Bland de yngre eleverna är egen planering samt arbetsscheman vanliga och eleverna upplever att de kan påverka arbetssätt och arbetstakt. Eleverna gav exempel på arbetsscheman med "stopp", d.v.s. kunskapskontrollpunkter samt en s.k. "Flätan-modell", med valbara uppgifter. Enligt de yngre elevernas lärare arbetar de medvetet med att successivt träna eleverna till inflytande och eget ansvar genom t.ex. diskutera olika upplägg med eleverna, låta eleverna välja mellan olika alternativ för att så småningom låta deras inflytande öka. Eleverna uppger också att de känner ansvar för sitt lärande.

Egen planering och möjlighet att välja arbetsuppgift eller arbetsform finns i varierande grad i årskurserna 7 - 9. Från de intervjuade föräldrarna framfördes uppfattningen att inflytandet avtar högre upp i klasserna.

Sammanfattningsvis bedömer Skolverkets utbildningsinspektörer att resultatet av arbetet med normer och värden är acceptabelt men med stora variationer mellan olika arbetslag, olika lärare och klasser. Arbetet med normer och värden bör förbättras så att det blir en självklar del i hela skolans arbete (se även under 3. Arbetsmiljö och delaktighet).

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Korsängsskolan använder s.k. läsutvecklingsscheman (LUS) för att dokumentera elevernas läsutveckling. Skolan använder Skolverkets diagnosmaterial i

svenska och matematik i årskurs 2 och 7 och resultaten ligger till grund för åtgärdsprogram, vilka utarbetas tillsammans med berörda pedagoger.

Nationella proven för årskurs 5 vårterminen 2004 visar att 4 procent av eleverna ej nått målen i svenska, 7 procent ej nått målen i engelska och 10 procent ej nått målen i matematik.

Höstterminen 2003 hade 2 procent av flickorna och 4 procent av pojkarna i årskurs 8 ej uppnått målen (gäller samtliga ämnen). För årskurs 9 (höstterminen 2003) visar samma statistik att 8 procent av flickorna och 17 procent av pojkarna ej nått målen. De ämnen, i vilka eleverna ej uppnått målen är framför allt biologi, samhällsorienterande ämnen samt kemi och fysik. Totalt 12 procent av eleverna hade ej uppnått målen i svenska, engelska och matematik, vilket innebär att de ej var behöriga till gymnasieskolan.

Enligt Skolverkets statistik våren 2003 nådde endast 70 procent av alla elever i årskurs 9 målen i samtliga ämnen vilket avviker mot det förväntade värdet enligt Skolverkets analysverktyg SALSA¹ med 9 procentenheter (79 procent). Skolans resultat har under de tre senaste åren legat under de förväntade värdena (-17 procent 2001, -11 procent 2002 och -9 procent 2003). Siffran för riksgenomsnittet är 75 procent som uppnått målen i samtliga ämnen.

Skolan har också tagit fram strävans- och uppnåendemål för förskoleklass – årskurs 6 samt lokala, huvudsakligen, betygskriterier för årskurs 8 och 9. Eleverna i de olika årskurserna känner i allmänhet ej till kunskapsmålen. De intervjuade föräldrarna med barn i årskurserna 1 – 3 uppgav att de fått målen i svenska, engelska och matematik.

De äldre eleverna känner emellertid väl till betygskriterierna för olika kurser eller olika moment. Enligt eleverna går lärare igenom målen vid terminsstart, men någon återkommande måldiskussion förekommer endast i ringa omfattning i vissa kurser.

Sammanfattningsvis bedömer Skolverkets utbildningsinspektörer att skolan behöver analysera vilka åtgärder som måste vidtas för att fler elever ska uppnå målen. De negativa avvikelserna i betygsresultat är vidare koncentrerade till vissa ämnen, vilket bör föranleda en analys. Elevernas medvetenhet om målen bör öka för att de så småningom skall kunna ta ett allt större ansvar för sitt lärande.

¹ "För att få en mer nyanserad bild av skolors betygsresultat än enbart genom att tillhandahålla de faktiska betygsresultaten som skolor uppnår, har Skolverket utvecklat Skolverkets Arbetsverktyg för Lokala SambandsAnalyser - Salsa. Verktöget jämför i en statistisk modell kommuners och skolors faktiska betygsresultat avseende "andel elever som uppnått målen" respektive "genomsnittligt meritvärde" med ett modellberäknat värde. I denna beräkning tas hänsyn till bakgrundsfaktorer som föräldrars utbildningsnivå, andel elever med utländsk bakgrund och fördelning pojkar/flickor i kommuner och skolor. "

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Samverkan

Klassrådsverksamheten fungerar olika i klasserna. Eleverna i årskurserna 1 - 3 har regelbundet både klassråd och elevråd och där förs diskussioner om t.ex. förhållningssätt, kamratskap och ordningsregler. Eleverna i årskurserna 4 - 6 uppgav att klassråden bara delvis fungerat under läsåret och detta berodde på att de inte hade något fungerande elevråd.

Elevrådsverksamheten vid skolan är uppdelad på tre elevråd; årskurserna 1 - 3, 4 - 6 och 7 - 9. I årskurserna 7 - 9 uppgav eleverna att elevrådet behandlar frågor som vårbal, matsal och liknande och mer sällan inflytande frågor över lärandet. Eleverna uppgav att om de själva initierar någon fråga, t.ex. skidresa, så klarar de av att driva frågan. De uppgav också att de sällan får återkoppling från skolledningen på de frågor som de tar upp.

Elevernars inflytande över sitt eget lärande framstår som mycket varierat i de olika årskurserna. I de lägre årskurserna arbetar eleverna med arbetsscheman, egen planering och uppföljning och en medveten successiv träning i ett allt större ansvarstagande för sitt lärande sker i dessa årskurser.

Skolans samverkan med hemmen sker till största delen genom föräldramöten. I de lägre åldrarna är föräldrarna mycket nöjda med kontakten och där förekommer också veckobrev och andra gemensamma aktiviteter. På arbetslagsträffarna finns föräldrarepresentation som har till uppgift att föra information vidare till "sina" klasser. Kontakten mellan skolan och hemmen avtar i de högre åldrarna.

Skolan skickar ut information till föräldrarna i form av ett brev – Korsängsbladet – tre gånger per termin. Föräldrarna som vi träffade var huvudsakligen nöjda med informationen från skolan, men uppgav att mängden av information till stor del berodde på den enskilde läraren. Skolans kvalitetsredovisning var t.ex. inte känd bland de föräldrar vi intervjuade. Skolan har också ett föräldraråd som sammanträder 1 - 2 gånger per termin.

Kränkande behandling

Skolan har en handlingsplan för åtgärder vid upptäckt av mobbning som delvis bygger på den s.k. Farstamodellen, men med föräldramedverkan i ett tidigt skede.

I de lägre klasserna har, enligt lärarna, det förebyggande arbetet starkt fokuserats på kamratrelationer och mycket tid ägnas åt olika diskussioner. En yngre

elevgrupp som inspektörerna träffade berättade att det var mycket olika i deras klasser. Vissa arbetade med värdegrundsfrågor på klassråd, t.ex. dramaövningar, teman m.m., medan andra uppgav att dessa frågor aldrig berördes.

I de lägre årskurserna finns fadderverksamhet mellan äldre och yngre elever. I årskurserna 4 - 9 finns kamratstödjare, "Crossfield Angels", som en lärare och skolans vaktmästare har utbildat och ansvarar för. Detta fungerar väl enligt eleverna. Deras roll är att berätta för ansvarig lärare om mobbing och andra kränkningar förekommer. Vid skolan finns också ett mobbingteam med personal från olika årskurser samt icke-undervisande personal. Deras uppgift är att behandla upptäckt mobbing. En tydlig arbetsgång finns upprättad. I 2004 års attitydundersökning har dock andelen elever som upplever sig utsatta för kränkande behandling ökat.

De föräldrarna vi träffade kände till skolans arbete mot mobbing och kränkande behandling och uppgav att det förebyggande arbetet var gott och till och med mycket gott i de lägre årskurserna. De ansåg också att skolan agerar snabbt när något inträffar.

Skolhälsovård och elevhälsa

Resurser finns även i form av skolhälsovård och ett elevhälsoteam med skolsköterska och skolkurator på heltid samt skolpsykolog. Skolsköterskan gör, förutom lagstadgade hälsokontroller, även vissa förebyggande insatser, som t.ex. information om kost, motion, allergi etc. Skolsköterskan och kuratorn samarbetar också i vissa informationsinsatser. En gemensam skolläkare finns för kommunens skolor.

Sammanfattningsvis bedömer Skolverkets inspektörer att det förebyggande arbetet mot kränkande behandling är gott framför allt i de lägre årskurserna, men bör intensifieras i de högre årskurserna. Det är angeläget att det förebyggande arbetet fortsätter bland annat mot bakgrund av resultatet av 2004 års elevenkät. Vidare kan inspektörsteamet konstatera stora variationer i arbetet med samverkan och elevernas inflytande, vilket bör förbättras framför allt i årskurserna 4 - 6.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Lokala mål och innehåll

Vid skolan finns de nationella målen och betygskriterierna för respektive ämne från förskoleklass till årskurs 9 sammanställda. Dessa är delvis också lokalt be-

arbetade. Korsängsskolan ingår i den kommungemensamma betygs- och bedömningsgruppen som under läsåret 2003-2004 arbetar med lokala bearbetningar av kursplanerna i ämnena svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik. Detta arbete fortsätter med ytterligare ämnen nästa läsår.

Organisering av undervisningen och tidsanvändningen

Korsängsskolan deltar i försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan. Försöksverksamheten innebär en viss avvikelse från den nationella timplanen i och med att det från samtliga ämnen reducerats ett antal timmar som fördelats på s.k. TFS-tid (Tema, Fördjupning, Stöd). TFS-tiden nyttjas olika i de olika arbetslagen. Eleverna från ett arbetslag uppgav att ”de inte gjorde någonting” på TFS-tiden, medan andra var positiva till upplägget, som bestod i ett kortare pass per vecka med läsläsning, ett pass med fördjupning i något ämnesområde - kemi angavs som exempel - och ett pass med tema. Ett exempel på övergripande tema som eleverna upplevt som stimulerande var en planering av en resa till Afrika.

Skolan arbetar i de högre årskurserna med mentorer, som ansvarar för 15 elever. Mentorstid är schemalagd varje måndag och eleverna planerar med stöd av mentorn veckans arbete och mentorn informerar om aktuella skolfrågor. Detta motsvaras av klasslärare och klassråd i de lägre årskurserna.

Eleverna läser och avslutar ämnet Teknik i årskurs 7. Ämnet betygssätts först på höstterminen i årskurs 8 och ingår sedan i slutbetyget i årskurs 9.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Arbetslagen, som förfogar över stödresurserna, anser sig ha god kontroll över elevernas stödbehov. Ansvar för diagnostisering, stöd och upprättande av åtgärdsprogram ligger hos läraren i samråd med arbetslagets speciallärare/-pedagog och följs upp i samverkan med elever och föräldrar. I åtgärdsprogrammet tydliggörs elevens, föräldrarnas och specialpedagogens/skolans olika ansvarsområden, men åtgärdsprogrammet innehåller inte till alla delar de beståndsdelar som ett åtgärdsprogram bör innefatta. Ett program skall omfatta hela elevens skolsituation. Det skall vidare framgå vad man vill söka åstadkomma samt med vilka medel och metoder man vill arbeta. Arbetet med åtgärdsprogrammet bör vara en process i vilken eleven själv ges en aktiv roll vid analysen av skolsvårigheterna samt vid utformningen och genomförandet av programmet. Elevens starka sidor bör kunna bilda utgångspunkt för det fortsatta arbetet.

Beslut om ytterligare insatser, t.ex. placering i någon av de små grupperna (se nedan), diskuteras och beslut fattas av rektor efter hörande av elevvårdsgruppen. De elever som inspektörerna träffade kände till hur de låg till i olika ämnen och vad de skulle arbeta mer med. Från föräldragruppen framfördes att stödmöjligheterna var begränsade och att stöd sattes in först i de högre årskurserna. Föräldrarna ansåg att stödet borde sättas in tidigare i vissa fall, t.ex. assistent i klassen. Enligt elevvårdsgruppen och lärarna upptäckts alla som har behov av stöd, men tillräckliga resurser finns inte alltid för att möta dessa behov.

I förskoleklass – årskurs 5 anser arbetslagen att de har goda möjligheter att möta, individanpassa och stödja elever med särskilda stödbehov. Det är dock

ett problem att antalet barn med olika behov av stöd ökar. Idag bedömer ett arbetslag att ca 10 - 15 procent av barnen har behov av särskilt stöd. Särskilt saknas, enligt lärarna, talpedagogkompetens i kommunen. Enligt eleverna är det lätt att be om och få hjälp.

Eleverna i de högre årskurserna ansåg att de ej kunde få stöd i andra ämnen än svenska, engelska och matematik, vilket också bekräftades av lärarna. Om någon elev hade svårigheter att nå målen i andra ämnen, föreslogs ofta anpassad studiegång av ämnet i fråga. Personalen uppger också att de kan få ytterligare stöd från kommunens Stöd och Resursenhet samt VITS-teamet.

Skolan har två särskilda undervisningsgrupper för elever med behov av pedagogiska och socialt stöd; Verkstaden (7 - 8 elever) för de yngre eleverna och Oasen för de äldre (upp till 20 elever). Dessutom finns Studion för elever med behov av socialt stöd.

Arbetssätten

Under inspektionen har ett antal lektioner besökts och olika undervisningssituationer har bevisats samt spontana samtal har förts med elever och lärare. Lektionerna som besöktes har varit olika; allt ifrån s.k. traditionell undervisning, framför allt i de högre årskurserna, till självständigt problemlösande och gruppvis experimenterande arbete framför allt i de lägre årskurserna. De elever inspektörerna intervjuade bekräftade att variationen i undervisningsformer var stor i de olika klasserna. Eleverna anser också att deras inflytande är mycket olika i de olika klasserna.

Från lärare framhölls också att lokalernas utformning och bristen på grupprum inverkar negativt på möjligheterna till varierade arbetssätt och arbetsformer.

Ett storyline-inspirerat arbetssätt har påbörjats under hösten 2003 med åldersblandade grupper från årskurs 7 – 9. Avsikten är bl.a. att arbeta mer lösningsinriktat, förbättra relationerna mellan årskurserna och stimulera till samarbete. I något arbetslag nämndes också ett påbörjat arbete med inlärningsstilar för att göra eleverna medvetna om hur de bäst lär och för att de skall kunna välja arbetsform.

Vägledning och utvecklingssamtal

Utvecklingssamtal sker minst en gång per termin och enligt skolledningen finns individuella utvecklingsplaner upprättade för alla elever. Inför utvecklingssamtalen i de lägre årskurserna används "Banken", ett diagnosmaterial som underlag. Elevernas läsutveckling finns dokumenterad genom LUS som genomförs en till två gånger per termin och är en viktig del i samtalen.

Studie- och yrkesvägledaren arbetar halvtid på skolan företrädesvis med årskurs 9 och deras gymnasieval. De elever som önskar erbjuds individuella samtal inför gymnasievalet och de som riskerar att ej bli behöriga till gymnasieskolan uppmärksammas särskilt genom individuella samtal.

Utvärdering av lärandet och bedömning

Betygskriterierna är i allmänhet kända av eleverna i de högre årskurserna och de känner till vad de skall prestera i olika moment. Elevernas veckoplanering sker i

en loggbok som utvärderas i slutet av varje vecka. I de lägre årskurserna används portfolion för att reflektera över och utvärdera sitt lärande.

Samverkan och öppenhet

Enligt studievägledaren har skolan tidigare arbetat med fadderföretag, bl.a. Bahco och med olika program för att stödja eleverna i studier och inför val, men detta arbete har "runnit ut i sanden" på grund av svagt intresse från lärarna. Studiebesök görs exempelvis på museer, polisen, Cosmonova och Vasamuseet. PRAO förekommer i årskurs 8 med två veckor och i årskurs 9 med en vecka och sköts av studie- och yrkesvägledaren med viss uppföljning av lärare i svenska och so-ämnen.

Sammanfattningsvis bedömer Skolverkets inspektörer att Korsängsskolans rutiner för att upptäcka, åtgärda och följa upp elevers behov av stöd är av godtagbar kvalitet. Skolan bör dock se över åtgärdsprogrammets formella uppbyggnad. Inspektörerna bedömer att det inte är godtagbart att stöd erbjuds endast i svenska, engelska och matematik.

Skolverkets utbildningsinspektörer bedömer att betygssättning av ämnet teknik i årskurs 7 inte är godtagbart.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Ansvar, ansvarsfördelning och befogenheter

Vid skolan finns en tydlig arbetsorganisationsplan med definierade uppgifter för olika grupper. Skolan leds av en rektor samt en biträdande rektor, som vid inspektionstillfället nyligen tillträtt sin befattning och som skolans personal har stora förhoppningar på. Skolan har sedan en längre tid den andra biträdande rektorstjänsten vakant p.g.a. sjukdom. I varje arbetslag finns en arbetslagsledare som tillsammans med rektor, biträdande rektor och skolintendenten utgör skolans utvecklingsgrupp. Arbetslagen sammanträder en gång per vecka och deras ansvarsområde finns tydligt angivet i ovannämnda plan.

Rektor har det övergripande ledningsansvaret för skolan och rektor tillsammans med biträdande rektor har gemensamt ansvaret för den pedagogiska utvecklingen. Ämneskonferensen, där rektor och biträdande rektor ingår, träffas var 6:e vecka och där diskuteras pedagogiska frågor. Den biträdande rektorn arbetar mot de högre årskurserna och rektor arbetar mot de lägre årskurserna. En morgon per vecka lämnar rektor allmän information till all personal, vilket uppskattas.

Elever som inspektörerna träffade kände väl till vem som var rektor och biträdande rektor.

Från arbetslagen framfördes huvudsakligen stort förtroende för ledningen och delaktigheten i olika frågor, t.ex. resursfördelning, upplevdes som god.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Skolan arbetar med de kommunövergripande årliga utvärderingarna, som sker i juni och som styr skolans mål och prioriteringar för nästa läsår. Skolans kvalitetsredovisning innehåller en tydlig koppling mellan mål, vidtagna åtgärder och resultat, måluppfyllelse och analys. Arbetsgången är tydlig och har successivt förbättrats och upplevs idag av personalen som ett instrument för den egna verksamhetens utveckling. Dock är kvalitetsredovisningen inte känd bland den föräldragrupp som inspektörerna träffade.

Rättssäkerhetsfrågor

Vid inspektionstillfället granskades betygskataloger och därvid kunde bl.a. konstateras att ändringar gjorts efter det att betygen satts. Utdrag från betygskatalogen kan vid var tid begäras av var och en. Inspektörerna vill särskilt understryka vikten av att skolan säkerställer rutiner kring hanteringen av betygskataloger så att de handhas på ett rättssäkert sätt.

Sammanfattningsvis bedömer utbildningsinspektörerna att skolans arbete med styrning, ledning och kvalitetsarbete är bra. Det är också positivt att arbetet med kvalitetsredovisningen av personalen upplevs som konstruktivt och utvecklande av verksamheten, men även föräldrarna bör involveras i detta arbete. Inspektörerna bedömer att betygskatalogerna vid Korsängsskolan inte förs på ett rättssäkert sätt.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Information om och tillgång till utbildning

Skolan har en profil inom estetiska, naturvetenskapliga och idrottsområdet om 160 minuter per vecka. Inom ramen för den s.k. TFS-tiden har eleverna möjlighet att göra val och fördjupningar. Skolan erbjuder profil i årskurserna 7 – 9 om 160 min per vecka. Eleverna kan välja mellan estetisk (drama, bild och textilslöjd), naturvetenskaplig och idrottsprofil och omval kan göras varje termin,

men detta sker sällan. Viss samverkan mellan profilerna kan förekomma. Temamaverksamheten är åldersintegrerad mellan årskurs 8 - 9.

Skolan anser att elevens val för årskurserna 7 - 9, tillgodoses inom profil eller TFS-tiden. Elevens val i de lägre årskurserna uppgav eleverna vara t.ex. fotboll och bordtennis.

Modersmålsundervisning erbjuds. Vid inspektionstillfället deltog 14 elever i modersmålsundervisning. Undervisning sker i svenska som andraspråk för de elever som behöver denna undervisning. Vid inspektionstillfället var det tre elever. De elever som uppnått betyget Väl Godkänt äger ej längre rätt delta i svenska som andraspråk, enligt skolan. Svenska som andraspråk är emellertid ett ämne med egen kursplan och egna betygskriterier och präglas av annorlunda förutsättningar än skolans övriga ämnen, då eleverna börjar grundskolan med ett annat modersmål och en annan kulturbakgrund. Syftet med svenska som andraspråk är att eleverna skall uppnå en funktionell behärskning av det svenska språket i nivå med elever med svenska som modersmål och skall därför anordnas för elever som behöver det utan någon betygsgräns, då rätten till undervisning är förverkad.

Ett kommungemensamt program finns för eleverna i årskurs 9 avseende information om gymnasieskolorna i Enköping och Uppsala, vilket eleverna upplevde som bra.

På Korsängsskolan finns för närvarande inga elever med funktionshinder. Rullstolsburna elever hänvisas till Västerledsskolan.

Sammanfattningsvis bedömer Skolverkets inspektörer att eleverna har god tillgång till utbildning i Korsängsskolan. Inspektörerna bedömer emellertid att organiseringen av elevens val inom ramen för TFS-tiden i de högre årskurserna är acceptabel men behöver förbättras, så att den möjlighet till breddning, allsidighet och fördjupning i ett eller flera ämnen som är författningarnas intentioner inte åsidosätts.

Skolverkets inspektörer bedömer vidare att Korsängsskolan inte uppfyller författningarnas krav när det gäller att anordna undervisning i svenska som andraspråk för de elever som behöver.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Personalens kompetens och kompetensutveckling

Lärarna har i huvudsak utbildning för de ämnen de undervisar i. Vissa specialkompetenser saknas dock, t.ex. talpedagog. Arbetslagen arbetar med sin gemensamma och individuella kompetensutveckling och förfogar också över vissa resurser härför. En enkel övergripande kompetensutvecklingsplan för persona-

len har presenterats, som i huvudsak innehåller reglering av personalens arbetstider i samband med fortbildning m.m. Handlingsplaner vid rekrytering och introduktion av personal finns vid skolan.

Lokaler, läromedel och utrustning

Korsängsskolan är inrymd i äldre stora lokaler med stora korridorer som på många ställen är möblerade med skåp och används som elevarbetsplatser. Lokaler upplevs av personalen som dåliga och grupprum finns endast till vissa klassrum och en studiehall för eleverna saknas. Inspektörerna besökte till exempel laborationssalar med mycket gammal materiel och utrustning. Eleverna har framfört problem med hygien i duschar och toaletter.

Skolan har ett eget bibliotek och en biblioteksassistent på halvtid samt bibliotekarie om 12 timmar per vecka. Biblioteket är öppet hela skoldagen. Förskoleklassen och årskurserna 1 - 3 beställer tid och får information och råd från bibliotekarien. Övriga årskurser besöker biblioteket på eget eller lärarinitiativ.

Datorer finns på skolan. Enligt eleverna är dock många trasiga. En förklaring till detta är att eleverna förstör datorerna

Sammanfattningsvis bedömer Skolverkets inspektörer att skolans tillgång till resurser är acceptabla, även om tillgång till grupprum bör finnas för att bättre stödja individualisering och olika pedagogiska arbetssätt. Inspektörerna vill vidare påpeka att det är angeläget att hitta lösningar för att hålla datorerna i användbart skick samt att utrustning och materiel i t.ex. laborationssalar bör ses över.

Sammanfattande bedömning

Skolverkets inspektörer bedömer att kvalitetsarbetet vid skolan är bra och att detta arbete ger förutsättningar för en utveckling av verksamheten vid Korsängsskolan.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- minska variationerna i arbetet med normer och värden mellan olika årskurser,
- minska variationerna i elevernas inflytande och delaktighet mellan olika årskurser,
- öka elevernas kännedom om målen i de olika ämnena,
- analysera den negativa trenden i betygsresultat och vidta åtgärder,
- analysera varför bristen på måluppfyllelse är koncentrerad till vissa ämnen,
- säkerställa rutiner kring hanteringen av betygskataloger så att de hanteras på ett rättssäkert sätt,
- intensifiera det förebyggande arbetet mot kränkande behandling särskilt i de högre årskurserna,
- se över hur stöd anordnas i andra ämnen än svenska, engelska och matematik för att utröna om stöd ges i tillräcklig omfattning i övriga ämnen,

- se över formerna för upprättande av åtgärdsprogram,
- förbättra informationen till elever om möjligheterna till elevens val,
- förbättra tillgången till grupprum samt
- se över datorutrustningens skick.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Betyg i ämnet teknik skall inte sättas i årskurs 7 (7 kap. 4 § grundskoleförordningen).
- Undervisning i svenska som andraspråk skall anordnas för de elever som behöver (2 kap. 15 § grundskoleförordningen).

Datum

Ort

2004-09-17

Stockholm

Monica Norberg

Heidi Zetterberg